

низост на душата, долнио партизанство, дива упоритост; и той ги рисува релефно върху фона на нашия селски и градски живот, с един реализъм, свободен от всяка предвзета идеализация и от всяка романтическа украса. Но този неподкупен художествен усет не пречи ни най-малко на моралиста, обзет от жизнерадост, да насърчава честните и работните, да сочи като образец малцината, които сж презрели егоизма и епикурейската мъдрост на средата, и да жигосва неджзите, твърдо убеден, че нашето поколение, минало през огъня на пагубните увлечения, ще подири непременно пътят към високите си цели.

Мястото на поета в днешното общество е, според тая етика, строго определено. Поета трябва да бжде твърдата скала, останала непожтната и въжв най-страшни бури; въпреки сжблазни и изкушения, той няма да се откаже малодушно от мисията на будител и пророк, няма да се остави да бжде увлечен въжв въжртопа с толкова опасни подмоли, гдето се разбиват безброй жалки сжществувания. Човека на въджновението, на въжторга, трябва да излиза на открита борба с тъмните сили, да проявява характер, да корени нравствени плевели, да сее любов, да буди високи копнения. И в някои от най-задушевните си стихове, както и в прозата си или драмите си, Вазов величае подвизите на волята и енергията, употребени за насаждане добродетели, и сам се врежда като воин на сжвестта срещу силите на разложението. Негов любимец в миналото е тъжко един Раксин, намерил в гърдите си доста патриотически огън, доста безстрашие, за да се противопостави с мощна ръжка и слово на рушителите на държавата отвжтре.

Човека и патриота у Вазова си подават ръжка върху почвата на този мироглед. Неговия патриотизъм е една благородна мечта, изтъжкана от любов към правдата и любов към своето. Верен спжтник на народа си, той тжрси на младини подхрана за своя ентузиазъм в теглата на роба, проповядва бунт, бленува за свобода; зрял мъж, той прегръща евангелието на прогреса, въжпява труда, проповядва принципите на хуманност, и се опива от миража на едно бждаще, сжздадено от смелите и енергичните негови сжбратя. Както в природата той вижда бляскави багри, неизчерпаема продуктивност, откровение на божествената красота и доброта и вечна победа на здравето, така и в живота наоколо си той